

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
NUTARIMAS

**DĖL KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ IR VIETОВIŲ APSAUGOS ZONŲ
NUSTATYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2013 m. lapkričio 5 d. Nr. 1025

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 19 straipsnio 8 dalimi ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#); 2012, Nr. [136-6960](#)) 11 straipsniu ir 22 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisykles (pridedama).

2. Nustatyti, kad kultūros paveldo teritorijų ir apsaugos zonų ribų planai, pradėti rengti iki šio nutarimo įsigaliojimo, baigiami rengti pagal teisės aktus, galiojusius iki šio nutarimo įsigaliojimo.

3. Pripažinti netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimą Nr. 486 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [61-2197](#));

3.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 14 d. nutarimą Nr. 1310 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimo Nr. 486 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. [125-5393](#)).

4. Įgaluoti Kultūros ministeriją parengti ir patvirtinti kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų rengimo tvarką.

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BUTKEVIČIUS

KULTŪROS MINISTRAS

ŠARŪNAS BIRUTIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2013 m. lapkričio 5 d. nutarimu Nr. 1025

**KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ IR VIETОВIŲ APSAUGOS ZONŲ
NUSTATYMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja valstybės ar savivaldybių skelbiamų ar paskelbtų saugomais pavienių ar kompleksinių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (toliau – kultūros paveldo objektai) ir kultūros paveldo vietovių apsaugos zonų nustatymo principus, apsaugos zonų ir jų pozonių ribų žymėjimą kultūros paveldo objektų individualiuose apsaugos reglamentuose, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosiuose planuose (toliau – planai) ir kituose teritorijų planavimo dokumentuose.

2. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijų ribas apibrėžia nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) 8 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Taisyklės nereglamentuoja kultūros paveldo vietovių apsaugai steigiamų ar įsteigtų istorinių nacionalinių parkų, istorinių regioninių parkų, kultūrinių rezervatų, kultūrinių draustinių buferinių apsaugos zonų nustatymo ir šių zonų ribų žymėjimo teritorijų planavimo dokumentuose.

4. Apsaugos zonos nustatomos:

4.1. kultūros paveldo objektams – individualiuose apsaugos reglamentuose;

4.2. kultūros paveldo vietovėms ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse, patvirtintose kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. [81-2973](#); 2008, Nr. [144-5797](#); 2013, Nr. [106-5241](#)), nurodytiems kompleksiniams kultūros paveldo objektams – planuose.

5. Planai, kuriuose nustatomos kultūros paveldo vietovių ir kompleksinių kultūros paveldo objektų apsaugos zonos, rengiami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV-261/D1-322, nustatyta tvarka.

6. Kultūros paveldo objektų individualūs apsaugos reglamentai (toliau – apsaugos reglamentai), kuriuose nustatomos kultūros paveldo objektų apsaugos zonos, rengiami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kultūros ministro nustatyta tvarka.

7. Taisyklės privalomos apsaugos reglamentų ir planų rengimo organizatoriams, apsaugos reglamentų ir planų rengėjams, planų sprendinius derinančioms, valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą vykdančioms, apsaugos reglamentus ir planus tvirtinančioms institucijoms, taip pat kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, dalyvaujantiems apsaugos reglamentų ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo procese ir procedūrose.

8. Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

II. APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMAS

9. Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonos gali turėti kuri nors vieną pozonį arba abu skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius: apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį ir (ar) vizualinės apsaugos pozonį.

10. Rengiant apsaugos reglamentą arba planą kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinus veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto ar vietovės teritorijos, fiziškai pakenktų kultūros paveldo objekto ar vietovės vertingosioms savybėms ar trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą ar vietovės panoramas, perspektyvas, dominantes ir siluetus, pažymėtus nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktuose, apsaugos zonų ribos apibrėžiamos kiekvienam kultūros paveldo objektui arba vietai individualiai.

11. Kol kultūros paveldo objektams ar vietovėms, kurie vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. [153-5571](#)) 3 straipsnio 2 dalimi pripažinti saugomomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis, nenustatytos individualios apsaugos zonos, taikomos laikinosios apsaugos zonos, kurių dydžiai nurodyti Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)). Šios apsaugos zonos pažymimos Kultūros vertybių registre

(geoinformacinių duomenų posistemėje).

12. Jeigu gretimų kultūros paveldo objektų ir vietovių planuojamos apsaugos zonos ribojasi arba persidengia, gali būti nustatoma bendra apsaugos zona su bendrais apsaugos nuo fizinio poveikio ir vizualinės apsaugos pozoniais.

13. Apsaugos zonų ir jų pozonių ribos pagal galimybes sutapatinamos su žemės sklypų, miško kvartalų ir kitomis teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais ribomis, dirbtinių elementų ribomis (tvenkinių, kanalų krantais, užtvankų, kelių, gatvių, geležinkelių ar kitų pylimų, iškasų pakraščiais, miško kvartalų proskynomis, elektros linijomis ar jų apsaugos zonų ribomis ir panašiai) ir natūraliomis gamtinių elementų ribomis (upių, ežerų, pelkių krantais, griovų, raguvų dugnais ar šlaitų keteromis, miškų ar kitokių želdynų pakraščiais ir panašiai), neviršijant ploto dydžių, nurodytų Taisyklių 14–17 punktuose.

14. Atsižvelgiant į kultūros paveldo objektų (išskyrus kultūros paveldo statinius, kurių apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai nustatomi vadovaujantis Taisyklių 15 punktu) rūšį ir veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto teritorijos, fiziškai pakenktų kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms, nuo šių objektų teritorijų ribų nustatomi tokie apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai:

14.1. archeologinio, povandeninio, istorinio, mitologinio, kultūrinės raiškos, memorialinio, sakralinio, etnokultūrinio, architektūrinio, istorinių želdynų vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektams – iki 50 metrų pločio; archeologinio pobūdžio objektams, kurių tikslų ribų nustatyti neįmanoma remiantis tyrimų duomenimis, – iki 100 metrų pločio nuo nekilnojamosios kultūros paveldo vertinimo tarybos hipotetiškai apibrėžtos tokio kultūros paveldo objekto teritorijos ribos;

14.2. dailės ir nedideliems (iki 500 kv. metrų) istorinio vertingųjų savybių pobūdžio rūšies objektams ir ne kapinėse esantiems vieno ar kelių žmonių kapams, kapais laikomoms palaikų užkasimo arba žmonių žudynių vietoms – iki 10 metrų pločio.

15. Kultūros paveldo statiniams apsaugoti nuo veiklos, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros paveldo objekto teritorijos, fiziškai pakenktų jų vertingosioms savybėms, įvertinus šių statinių duomenis (aukštį, pamatų gylį, konstrukcijų medžiagas, konstrukcijų fizinę būklę, grunto savybes, teritorijos reljefo savybes, hidrografiją ir šių kultūros paveldo statinių nuotolį nuo jų teritorijų ribų), nustatomi tokie apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai:

15.1. pavieniams kultūros paveldo statiniams – ne didesni už jų aukštį, skaičiuojant atstumą nuo statinių išorinių sienų paviršiaus; kai taip apskaičiuotos apsaugos nuo fizinio poveikio pozonių ribos visiškai patenka į tokių kultūros paveldo objektų teritorijas, šie pozoniai nenustatomi;

15.2. kultūros paveldo inžineriniams statiniams – pagal tokių statinių apsaugos zonas, nustatytas Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343; kai taip apskaičiuotos apsaugos nuo fizinio poveikio pozonių ribos visiškai patenka į tokių kultūros paveldo objektų teritorijas, šie pozoniai nenustatomi;

15.3. kultūros paveldo statinių kompleksams – ne daugiau kaip 50 metrų pločio nuo kultūros paveldo statinių komplekso teritorijos ribos.

16. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai nustatomi tik archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo vietovėms. Tokioms vietovėms, atsižvelgiant į veiklą, kuri žemės sklypuose, esančiuose už jų teritorijos, fiziškai pakenktų kultūros paveldo vietovės vertingosioms savybėms, nuo šių vietovių teritorijų ribų nustatomi iki 50 metrų pločio apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai. Archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo vietovėms, kurių tikslų ribų nustatyti neįmanoma remiantis tyrimų duomenimis, gali būti nustatomi iki 100 metrų pločio apsaugos nuo fizinio poveikio pozoniai nuo nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos apibrėžtos tokios kultūros paveldo vietovės teritorijos ribos.

17. Atsižvelgiant į veiklą, kuri žemės sklypuose ar jų dalyse, esančiuose už kultūros

paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės teritorijos, trukdytų apžvelgti kultūros paveldo objektą ar kultūros paveldo vietovės vertingąsias savybes, nurodytas Taisyklių 10 punkte, nustatomi tokie vizualinės apsaugos pozoniniai:

17.1. Kultūros paveldo objektams – iki 200 metrų pločio nuo kultūros paveldo objekto teritorijos ribos. Rengiant apsaugos reglamentą ar planą, gali būti nustatomi ir didesni vizualinės apsaugos pozoniniai, jeigu tai pagrindžiama kultūrinio kraštovaizdžio vertę įrodančiais tyrimų duomenimis ir / ar vizualinių ryšių ir objekto vertingųjų savybių apžvalgos analize. Objekto vizualinės apsaugos pozoniniai negali būti platesni negu 400 metrų nuo kultūros paveldo objekto teritorijos ribos.

17.2. Kultūros paveldo vietovėms – iki 1 000 metrų pločio nuo kultūros paveldo vietovės teritorijos ribos. Rengiant planą, gali būti nustatomi ir didesni vizualinės apsaugos pozoniniai, jeigu tai pagrindžiama kultūrinio kraštovaizdžio vertę įrodančiais tyrimų duomenimis ir / ar vizualinių ryšių ir vietovės vertingųjų savybių apžvalgos analize. Vietovės vizualinės apsaugos pozoniniai negali būti platesni negu 2 000 metrų nuo kultūros paveldo vietovės teritorijos ribos.

18. Vizualinės apsaugos pozoniniai nenustatomi:

18.1. povandeninio vertingųjų savybių pobūdžio objektams;

18.2. archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio objektams, išskyrus piliakalnius, esantiems apželdintoje (miške ar panašiai) arba užstatytoje (miesto ar kaimo gyvenamojoje vietovėje) teritorijoje.

III. APSAUGOS ZONŲ ŽYMĖJIMAS

19. Kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ir jų pozonių ribos žymimos apsaugos reglamentų grafiniuose prieduose. Kultūros paveldo vietovių ir Taisyklių 4.2 punkte nurodytų kompleksinių kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ir jų pozonių ribos žymimos planuose. Jų erdviniai duomenys kaupiami Kultūros vertybių registro geoinformacinių duomenų posistemėje.

20. Apsaugos reglamentų grafinių priedų pagrindu naudojami nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktų privalomi priedai – nekilnojamųjų kultūros vertybių apibrėžtų teritorijų ribų planai, parengti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos nustatyta tvarka.

21. Apsaugos zonų pozonių ribų žymėjimo ženklai yra šie:

21.1. apsaugos nuo fizinio poveikio pozonių – brūkšninė linija, kurios tarpuose yra du taškai (brūkšnelio ilgis – 7 milimetrai; tarpas tarp brūkšnelių, kuriame yra du taškai, – 4 milimetrai; linijos storis – 1 milimetras); zonos spalvinamos mėlsvai, spalvinio žymėjimo spektras pasirenkamas taip, kad būtų įskaitomi kiti apsaugos reglamento grafinio priedo arba plano duomenys;

21.2. vizualinės apsaugos pozonių – brūkšninė linija, kurios tarpuose yra statmeni linijai brūkšneliai (brūkšnelio ilgis – 7 milimetrai; tarpo, kurio viduryje yra statmenas 3 milimetrų ilgio brūkšnelis, ilgis – 4 milimetrai; linijos storis – 1 milimetras); zonos spalvinamos žalsvai, spalvinio žymėjimo spektras pasirenkamas taip, kad būtų įskaitomi kiti apsaugos reglamento grafinio priedo arba plano duomenys;

21.3. kai brėžiniuose dėl jų mastelio ir apsaugos nuo fizinio poveikio ir vizualinės apsaugos pozonių dydžio nėra galimybės grafiškai pavaizduoti nustatytų pozonių ribų linijų ir spalvinimo, – ištisinė plona linija su nuoroda į pastabas, suteikiančias būtiną informaciją apie pažymėtus pozonius.

22. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio ir (ar) vizualinės apsaugos pozonio ribų lūžio taškams, jeigu jos nesutapatintos su vietovės dirbtinių ar natūralių elementų ribomis, pagal Lietuvos koordinačių sistemą LKS-94 nustatomos koordinatės, kurios nurodomos apsaugos reglamento grafiniuose prieduose arba planuose.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Ginčai dėl kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
